

AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS NEKILNOJAMOJO KULTŪROS
PAVELDO APSAUGOS ĮSTATYMO NR. I-733, LIETUVOS RESPUBLIKOS
STATYBOS ĮSTATYMO NR. I-1240 2, 4, 24, 27, 27¹ STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO, LIETUVOS RESPUBLIKOS KILNOJAMŲJŲ KULTŪROS
VERTYBIŲ APSAUGOS ĮSTATYMO NR. I-1179 2, 4, 8, 9, 11, 12, 13 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO, LIETUVOS RESPUBLIKOS
ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ KODEKSO 314, 356, 589 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo pakeitimo įstatymo projektas (toliau – Įstatymo projektas) parengtas siekiant įgyvendinti Aštuonioliktosios Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano, patvirtinto Vyriausybės 2021 m. kovo 10 d. nutarimu Nr. 155 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano patvirtinimo“, priemonę Nr. 2.6.3. „Parengti ir priimti Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo projektą – išdėstyti jį nauja redakcija, siekiant efektyvinti kultūros paveldo apsaugą“, taip pat Kultūros paveldo išsaugojimo ir aktualizavimo politikos 2020-2024 metų veiksmo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2020 m. lapkričio 16 d. įsakymu Nr. ĮV-1374 „Dėl kultūros paveldo išsaugojimo ir aktualizavimo politikos 2020-2024 metų veiksmų plano tvirtinimo“ 1.2.1. veiksmą „Tobulinti teisinį reglamentavimą, suderinant tarpusavyje su materialaus ir nematerialaus kultūros paveldo apsauga susijusius teisės aktus ir tarptautinius šalies įsipareigojimus“.

Rengiant Įstatymo projektą, vadovautasi 2019 m. atliktu Kultūros paveldo apsaugą ir paslaugų teikimą reglamentuojančių teisės aktų ir kultūros paveldo apsaugos srityje dalyvaujančių institucijų funkcijų tyrimu, kurio tikslas: ištirti kultūros paveldo apsaugos ir paslaugų teikimą reglamentuojančių teisės aktų ir kultūros paveldo apsaugos srityje dalyvaujančių institucijų funkcijas, siekiant patobulinti teisinį reglamentavimą ir institucinę sandarą, kad gyventojams būtų teikiamos kokybiškos paslaugos efektyviausiu būdu, ir kurio išvadose suformuota rekomendacijos naujai Įstatymo redakcijai ir kitų įstatymų pakeitimams, pasirinkus siūlomą trečiąją, Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo (toliau – Įstatymo) tobulinimo, alternatyvą.

2020 m. birželio 15 d. Lietuvos Respublikos kultūros ministro įsakymu Nr. ĮV-735 patvirtinta „Kultūros paveldo išsaugojimo ir aktualizavimo politikos koncepcija“ (toliau – Koncepcija), kurios siekis – suformuoti darnaus vystymosi principais grįstos materialaus ir nematerialaus kultūros paveldo išsaugojimo ir aktualizavimo politikos kryptis, atsižvelgiant į bendruosius šalies vertybinius prioritetus, tobulinant esamą teisinį reguliavimą, plėtojant į rezultatus orientuotą kultūros paveldo apsaugos valdymą, užtikrinant integralią ir ilgalaikę valstybės pažangą kultūros paveldo apsaugos srityje, suderinta su Lietuvos nacionalinės UNESCO komisijos sekretoriatu, Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija, Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija. Koncepcijoje, vadovaujantis 2019 m. atlikto tyrimo metu pasiūlyta trečiąja alternatyva, suformuotas 1.2.1. veiksmas „Tobulinti teisinį reglamentavimą, suderinant tarpusavyje su materialaus ir nematerialaus kultūros paveldo apsauga susijusius teisės aktus ir tarptautinius šalies įsipareigojimus“, kurio vienas iš įgyvendinimo rodiklių – parengta Įstatymo nauja redakcija su lydimaisiais teisės aktais.

Rengiant Įstatymo projektą, taip pat atsižvelgta į EBPO (Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos) ataskaitos „Lietuvos statybos priežiūros sistemos veiksmingumo ir

efektyvumo didinimas“ išvadas ir rekomendacijas, kuriose siūloma apibrėžti kultūros paveldo apsaugos lygmenis pagal nekilnojamųjų kultūros paveldo objektų lygmenis, taip pat priklausomai nuo to ar projektuojami objektai yra nekilnojamųjų kultūros paveldo vertybių teritorijose ir atitinkamai reglamentuoti derinimo ir leidimo išdavimo procesus (taikant vieno langelio principą) bei papildomai įvertinti leidimo privalomumo sąlygas, numatant jog žemiausio lygmens (priežiūros) darbams nekilnojamojo kultūros paveldo objektuose, leidimo išdavimas nebūtų reikalingas.

1.1. Poveikio vertinimas

Įstatymo projektas patenka į galimo didesnio poveikio teisės aktų projektų sąrašą, kuriems privaloma atlikti poveikio vertinimą. Įstatymo projekto poveikio vertinimas atliktas aprašant tris alternatyvas, parengtas konsultuojant STRATA specialistams. Gavus STRATA teigiamą išvadą (2023 gegužės mėn.) poveikio vertinimas pristatytas Vyriausybėje (2023 birželio 27 d.), kuri pritarė pasirinktai 1-mai alternatyvai. Gavus pritarimą, pradėtas rengti Įstatymo projektas.

1.2. Viešosios konsultacijos

Informacija apie viešąsias konsultacijas, kurių metu aptarta problematika ir pateikti siūlymai padėjo suformuoti ir išgryninti pagrindines spręstinas problemas ir svarstyti alternatyvas, pateikta poveikio vertinime (pridedamas).

1.3. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys

1) Nepakankamai nuoseklus ir veiksmingas teisinis reguliavimas. Skirtinguose teisės aktuose įtvirtintos kultūros paveldo apsaugą turinčios užtikrinti nuostatos ir jose vartojamos sąvokos suprantamos nevienodai, o tai lemia selektyvų jų taikymą. Valdytojams, projektuotojams ir rangovams sunku suprasti, kokiems darbams koks leidimas reikalingas. Gavus leidimą vienos rūšies darbams, jie vykdo ir kitus sumanymui įgyvendinti reikalingus darbus, nors pagal esamą teisinį reguliavimą jiems turėtų būti rengiamas kitokios sudėties projektas ir išduodamas visai kitos institucijos leidimas. Taigi, dalis darbų tampa savavališkais. Esamas darbų atskyrimas yra nepakankamai aiškus ir administracinius sprendimus priimantiems atsakingiems specialistams.

2) Nepakankamai efektyvi nekilnojamųjų kultūros vertybių administravimo sistema. Trūksta aiškaus savivaldybių paveldosaugos skyrių ir Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos (toliau – Departamento) funkcijų ir atsakomybių padalinimo. Dažnu atveju kultūros paveldo objektų projektų patikros paveldosauginiu požiūriu funkcija dubliuojama (t.y. projektą tikrina bei pastabas jam teikia ir Departamento, ir savivaldybės paveldosaugos specialistai). Taip pat darbų vykdymo pradžia dažnai yra sąlygojama reikalavimo parengti du projektus ir gauti du leidimus to paties objekto tvarkymui. Leidimai šiems projektams išduodami vadovaujantis skirtingomis tvarkomis, terminais ir naudojantis skirtingomis informacinėmis sistemomis ir valdytojams nėra aišku kokių atveju į kurią instituciją kreiptis, o tai užkerta galimybes gauti reikalingus atsakymus ir paslaugas greičiau.

3) Neįgyvendinamos Pasaulio kultūros ir gamtos paveldo apsaugos konvencijos (toliau – Konvencijos) nuostatos, Konvencijos nuostatų įgyvendinimo procedūrinio aiškumo, įtvirtintų pareigybių, institucijų funkcijų ir atsakomybių paskyrimo trūkumas.

1.4. Parengto Įstatymo projekto pagrindiniai tikslai ir uždaviniai

1) Sumažėjęs pažeidimų, tvarkant nekilnojamąsias kultūros vertybes, skaičius. Rezultatas bus pasiektas sukūrus integralią apsaugos sistemą, užtikrinančią visų nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos procesų dalyvių ir priežiūros institucijų darnų veikimą, vienodai suprantant ir laikantis harmonizuotų teisės aktų reikalavimų, integravus Pasaulio paveldo konvencijos nuostatas ir tuo užtikrinant tarptautinių ir nacionalinių teisės normų suderinamumą, taip pat užtikrinant projektavimo darbų kokybę, įvedus kultūros paveldo apsaugos specialistų

kvalifikacines kategorijas bei įteisinus vieną leidimą visiems objekto sutvarkymo (tvarkomiesiems statybos ir tvarkomiesiems paveldosaugos) darbams.

2) Sumažėjusi biurokratinė našta. Našta mažinama diegiant vieno langelio principą, kuris leistų optimizuoti ir sutrumpinti projektų rengimo, derinimo bei leidimo išdavimo procesus. Sutrumpėjusi projekto derinimo ir leidimo objekto tvarkymo darbams gavimo trukmė.

3) Aiškus funkcijų ir atsakomybių pasiskirstymas. Vietinio reikšmingumo ir savivaldybės saugomais paskelbtų objektų klausimai (leidimų išdavimas, stebėseną, apskaita, kontrolė) priskiriami savivaldybės kompetencijai, o regioninio ir nacionalinio reikšmingumo, valstybės saugomų ir paminklo statuso objektų – Departamento kompetencijai.

4) Konvencijos nuostatų įgyvendinimas ir integravimas į nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos sistemą, pareigybių, tokių kaip „nacionalinis koordinatorius“ ir „vietos valdytojas“ administracinis ir teisinis įtvirtinimas, funkcijų ir atsakomybių paskyrimas, poveikio paveldui vertinimo procedūrų įteisinimas.

2. Įstatymų projektų iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymo projekto rengimo koordinavimui Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2022 m. balandžio 11 d. įsakymu Nr. ĮV-394 sudaryta darbo grupė Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo pakeitimo įstatymo projektui parengti (toliau – tarpinstitucinė darbo grupė), kurios darbe dalyvavo Valstybinės kultūros paveldo komisijos, Kultūros ministerijos, Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos, Aplinkos ministerijos, Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos, Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos prie Aplinkos ministerijos, Lietuvos nacionalinės UNESCO komisijos sekretoriato, Lietuvos savivaldybių asociacijos, Žemės ūkio ministerijos Žemės ir nekilnojamojo turto politikos departamento.

Įstatymo projekto galutinę redakciją parengė Kultūros ministerijos Kultūros paveldo politikos grupės patarėja, l. e. grupės vadovės pareigas, Sigita Bugenienė, (el. p. sigita.bugeniene@lrkm.lt), patarėjas Gintaras Džiovenas (gintaras.dziovenas@lrkm.lt), Teisės ir žmoniškųjų išteklių skyriaus patarėja Kristina Krikštaponienė (el. p. kristina.krikstaponiene@lrkm.lt).

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai

3.1. Esamas teisinis reguliavimas parenkant tvarkomuosius paveldosaugos darbus ir tvarkomuosius statybos darbus dažnai lemia subjektyvų teisės normų interpretavimą. Projektuojant ir vykdant savo esme tvarkomuosius statybos darbus (pvz., juos paslėpus po tvarkomųjų paveldosaugos darbų turiniu tvarkybos projekte, kaip avarijos grėsmės šalinimo, pritaikymo darbus ir pan.) neatliekamas tokio tipo darbų saugai užtikrinti būtinas ekspertinis vertinimas ir tinkama statybos techninė priežiūra bei kontrolė, todėl rizika, kad vykdant darbus nebus užtikrintas ir tvarkomo kultūros paveldo objekto mechaninis atsparumas ir pastovumas, kilti grėsmė aplinkui esančių asmenų saugumui, rizika valstybės ir gyventojų turtui. Netinkamai parinkti darbai, kuomet restauravimui ar konservavimui priskiriamos ir statybinės veiklos, toliau neigiamai veiktų objektų autentiškumo išsaugojimą, žalo jų vertingąsias savybes ir menkintų kultūrinę reikšmę. Kita vertus, išliktų pertekliniai reikalavimai vertybės vertingųjų savybių nekeičiančioms nedidelės apimties intervencijoms, kurios pagal Statybos įstatymą priskirtinos statinio naudojimo priežiūros arba paprastojo remonto, nekeičiant statinio išvaizdos, darbams, ir kurias galėtų atlikti pats valdytojas ar jo pasamdytas kvalifikuotas meistras.

3.2. Nekeičiant dabar galiojančio teisinio reguliavimo, neoptimizavus institucijų funkcijų, išliktų skirtinga dokumentų rengimo ir derinimo procedūrų tvarka, dažni teisės normų kolizijos atvejai sukurtų neišsprendžiamus „konfliktus“ tarp tvarkybos ir statybos procesus kontroliuojančių institucijų, neužtikrintų valdytojams ir investuotojams pakankamo teisinio aiškumo. Todėl nemažėtų pažeidimų tvarkant nekilnojamojo kultūros paveldo vertybes ir nebūtų užtikrinama tinkama kultūros paveldo apsauga. Likėtų neaiškios Departamento, vykdančio kultūros paveldo apsaugos ir Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos (toliau –

VTPSI), vykdančios statybos valstybinės priežiūros funkcijas, kompetencijų ir atsakomybės ribos. Išliekanti esama leidimų išdavimo ir kontrolės sistema, kuomet Departamentas išduoda tvarkybos leidimus, tikrina paties išduotų leidimų teisėtumą, pritaria ar nepritaria tyrimams ir pats kontroliuoja, ar nepažeidžiami nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugą reglamentuojantys teisės aktai, neužtikrintų teisinio aiškumo ir tikrumo bei sukurtų prielaidas korupcijos rizikos veiksniams atsirasti. Kartu nebūtų užtikrinta pažeisto viešojo intereso apsauga/gynimas.¹

3.3. Šiuo metu darbų vykdymo pradžia dažnai yra sąlygojama reikalavimo gauti du leidimus to paties objekto tvarkymui, išduodamus vadovaujantis skirtingomis tvarkomis, terminais ir naudojantis skirtingomis informacinėmis sistemomis, todėl tikėtina, jog nemažės atvejų, kuomet tvarkant objektą bus gautas tik vienas iš dviejų reikalingų leidimų – statybą leidžiantis dokumentas arba tvarkybos leidimas.

3.4. Jei nekeičiamas galiojantis teisinis reguliavimas, sunku užtikrinti projektavimo darbų kokybę: tokį patį atestatą turi ir ilgą patirtį turintys specialistai ir tik 2 metų patirtį turintys specialistai, t. y. nėra diferenciacijos tarp specialistų, kurie gali dirbti aukščiausią apsaugos statusą turinčiuose objektuose. Neskatinamas specialistų kvalifikacijos kėlimas. Esant kompetencijos stokai, sužalojamos objekto vertingosios savybės.

3.5. Pagal dabartinį teisinį reguliavimą, lygiai toks pat teisinis režimas nustatytas tiek žemiausioms pagal apsaugos lygį vertybėms, tiek aukščiausioms pagal apsaugos lygį vertybėms. Nesuderintos nacionalinių įstatymų nuostatos su Konvencija sukuria terpę teisės normų interpretavimui įgyvendinant Konvencijos nuostatas, todėl neužtikrinama tinkama Pasaulio paveldo sąrašė esančių vertybių apsauga. Neužtikrinant tinkamo nacionalinio teisinio reguliavimo, didelė tikimybė, kad Pasaulio paveldo sąrašė esančios vertybės gali būti išbrauktos iš minėto sąrašo.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

4.1. Įstatymo projekte siūlomas tvarkybos ir statybos darbų atskyrimas pagal intervencijos pobūdį, šių darbų įgyvendinimo būdą ir sąlygas, papildomai išskiriant prevencinės priežiūros darbus. Tikslinama tvarkybos sąvoka, tiksliai nurodant, jog nekilnojamosios kultūros vertybės tvarkybą sudaro taikomieji tyrimai, tvarkomieji paveldosaugos ir tvarkomieji statybos darbai, šių darbų planavimas ir projektavimas. Įstatymo projekte tvarkomieji paveldosaugos darbai suprantami kaip darbai skirti išlikusios autentiškos medžiagos sutvirtinimo ir jos fizinės būklės pagerinimo, prarastų išorės ar vidaus dekoru ir kitų elementų atkūrimui, taikant restauravimo bei konservavimo technologijas, o tvarkomieji statybos darbai suprantami kaip darbai kuriais, esant poreikiui, siekiama užtikrinti objekto mechaninį atsparumą ir pastovumą pertvarkant ar keičiant esamas konstrukcijas, taip pat atstatant sunykusias objekto dalis, kurių atstatymas keičia objekto mechanines savybes, didina apkrovas bei darbai, kuomet vertingųjų savybių tipui išsaugoti naudojamos šiuolaikinės medžiagos ir intervencijos. Tvarkybos sąvokoje atsisakoma avarijos grėsmės šalinimo ir pritaikymo darbų, kurių pirmieji įgyvendinami taikant laikinas apsaugos priemones, pagal kultūros ministro patvirtintą apsaugos priemonių įrengimo ir neatidėliotinių saugojimo darbų sąrašą, o pritaikymas suprantamas kaip statybos darbai sukuriant naujas, istoriškai nebuvusias objekto dalis, keičiant objekto išvaizdą ir (ar) konstrukcinę schemą. Kaip atskira darbų kategorija išskirta prevencinė priežiūra - objekto mechaninio atsparumo ir pastovumo savybių nekeičiantys ir kiti nedidelės apimties intervencijų darbai, kurie pagal statybos įstatymą būtų priskirti statinio naudojimo priežiūros arba paprastojo remonto, nekeičiant statinio išvaizdos, darbams.

4.2. Įstatymo projekte siūlomas Departamento ir savivaldybių funkcijų atskyrimas remiantis nekilnojamojo kultūros vertybių reikšmingumo lygmens kriterijumi: Departamentas

¹ Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos 2019-12-16 išvados Dėl korupcijos rizikos analizės Departamentui ginant viešąjį interesą ir nustatant jo pažeidimus nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos srityje ir 2019 m. Kultūros ministerijos užsakymu atliktas tyrimas.

atliktų apsaugos funkcijas regioninio ir nacionalinio reikšmingumo lygmens objektų ar vietovių bei valstybės saugomų ar kultūros paminklo statusą turinčių objektų ar vietovių, o savivaldybės - vietinio reikšmingumo lygmens objektų ar vietovių ir savivaldybės saugomų objektų ar vietovių atžvilgiu. Savivaldybė teiktų administracines paslaugas susijusias su objektų tvarkybos darbų projektavimu, projektų derinimu ir leidimų išdavimu, o Departamentas dalyvautų kaip specialiuosius reikalavimus aukštesnio reikšmingumo ar statuso objektų projektams išduodanti ir jų projektus paveldosauginiu požiūriu derinanti institucija. Departamentas, esant poreikiui, galėtų kreiptis į teisės saugos institucijas dėl savivaldybės išduoto leidimo teisėtumo ir viešojo intereso gynimo nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos srityje. Tokiu būdu būtų užtikrintas deramas leidimų išdavimo ir kontrolės funkcijų atskyrimas. Įstatymo projektu siekiama sustiprinti Departamento, kaip metodinės pagalbos centro, vaidmenį, sudarant palankesnes sąlygas vykdyti metodinio konsultavimo funkcijas ir teikti metodinę pagalbą savivaldybių paveldosaugos skyriams. VTPSI, vykdančios statybos valstybinės priežiūros funkcijas, kompetencijų ir atsakomybės ribos kultūros paveldo objektų atžvilgiu taptų aiškesnės, o leidimų teisėtumo tikrinimo ir viešo intereso gynimo funkcijos nesikeistų.

4.3. Įstatymo projekte detalizuojami tvarkybos ir pritaikymo darbų planavimo ir įgyvendinimo procesai. Savivaldybėse siūloma sukurti vieną langelį visų kultūros paveldo objekto specialiųjų paveldosaugos reikalavimų ir sąlygų (vietoj dviejų Departamento išduodamų to paties turinio reikalavimų tam pačiam objektui įvedus vieną) išdavimui (tikslinama sąvoka „specialieji paveldosaugos reikalavimai“), taikant vieną informacinę sistemą (*Infostatyba*). Tai sudarytų galimybes užsakovams gauti paslaugas greičiau, t. y. sutrumpinti specialiųjų paveldosaugos reikalavimų suderinimą ir išdavimą iki 10 d. d., o leidimo išdavimą iki 20 d. d. (kai kuriais atvejais – iki 10 d. d.). Savivaldybės administracijos atsakingas specialistas, patikrinęs objekto reikšmingumo lygmenį ir statusą nukreiptų prašymo nagrinėjimą Departamentui, arba savivaldybės skyriui ar darbuotojui atsakingam už kultūros paveldo apsaugą, priklausomai nuo kompetencijos (savivaldybėms priskirtinas vietinio reikšmingumo ir savivaldybių saugomomis paskelbtų vertybių specialiųjų paveldosaugos reikalavimų parengimo, projekto derinimo, leidimo išdavimo paslaugų teikimas, o Departamentui - aukštesnio reikšmingumo lygmenų ir statusų vertybės). Gavus specialiuosius paveldosaugos reikalavimus, būtų rengiamas vienas projektas su visomis reikalingomis projekto dalimis. Šiuo atveju visi sprendiniai būtų pateikiami vienoje vietoje ir visos atsakingos institucijos galėtų įvertinti jų poveikį objektui, o savivaldybė visai projektuojamų darbų apimčiai išduotų vieną leidimą.

4.4. Įstatymo projekte sugrąžintos specialistų, dirbančių paveldo išsaugojimo srityje, kvalifikacinės kategorijos, nurodyti aiškūs kriterijai jų nustatymui, tokiu būdu užtikrinant skaidrumo ir nuoseklumo, teisėtų lūkesčių principą, skatinant specialistų kvalifikacijos kėlimą, nes atestavimo komisija priimdama sprendimą turi vadovautis nustatytais kriterijais ir netenka galimybės nuspręsti ar naujai atestuojamam specialistui iš karto skirti aukščiausią kategoriją.

4.5. Įstatymo projekte suformuota nuostata dėl Pasaulio paveldo sąrašė esančių vertybių ir sudarytas naujas straipsnis, skirtas šių vertybių apsaugai. Straipsnyje išskirtos įvairaus lygmens institucijų atsakomybės ir funkcijos saugant Pasaulio paveldo vertybes, konkretizuotas esamas kontrolės mechanizmas, įtvirtintos papildomos priemonės: poveikio paveldui vertinimo procedūros privalomumas, vertybių valdymo sistema, valdymo planų privalomumas. Įstatymo projekte apibrėžtos sąvokos: „išskirtinė visuotinė vertė“, „Pasaulio paveldo vertybė“, „valdymo planas“, „vietos valdytojas“.

4.6. Rengiant įstatymo projektą patikslinti skyrių pavadinimai, pakeistas straipsnių išdėstymas grupuojant juos pagal skyrių temas; įtraukus papildomus straipsnius, tikslu aiškiau atskirti institucijų funkcijas, suformuojant naujus straipsnius ar suteikiant numerį buv. straipsniams su indeksu, keitėsi daugumos straipsnių numeracija. Kiti pakeitimai ir patikslinimai:

- 1) Įstatymo projektas patikslintas vadovaujantis STT rekomendacija dėl aiškesnio Vertinimo tarybų funkcijų atskyrimo;

- 2) Įstatymo projekte tikslinamos pradinės apsaugos - laikinųjų apsaugos priemonių taikymo sąlygos numatant, jog laikinosios apsaugos priemonės taikomos pradėjus galimos nekilnojamojo kultūros vertybės atskleidimo procedūras;
- 3) reaguojant į diskusijas, kilusias dėl neprivatizuojamų nekilnojamojo kultūros paveldo objektų, Įstatymo projektas papildytas punktu dėl Valstybei arba savivaldybei nuosavybės teise priklausančio kultūros paveldo objekto nuomos ilgesniam negu nurodyta Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatyme terminui;
- 4) Įstatymo projekte sustiprinta taikomųjų tyrimų svarba ir privalomumas rengiant tvarkybos ir pritaikymo projektus;
- 5) Įstatymo projekte panaikinti straipsniai apibrėžiantys atsakomybę už šio įstatymo pažeidimus, teisminius procesus ir baudas, nes šiuos procesus reguliuoja Administracinių nusižengimų kodeksas (siūloma tikslinti Administracinių nusižengimų kodekso 314, 356, 589 str.; žiūrėti 9 dalį).

4.7. Statybos įstatymo Nr. I-1240 2, 4, 24, 27, 27¹ straipsnių pakeitimo įstatymo projektu siūloma suderinti Statybos įstatymo ir NKPAĮ nuostatas, susijusias su statybos ir tvarkybos darbų nekilnojamosiose kultūros vertybėse reglamentavimu.

4.8. Kilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatymo Nr. I-1179 2, 4, 8, 9, 11, 12, 13 straipsnių pakeitimo įstatymo projektu siūloma atskirti Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatyme ir Kilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatyme naudojamas sąvokas, aiškiai reglamentuoti kilnojamųjų kultūros vertybių, kai jos kartu yra ir nekilnojamojo kultūros paveldo objekto vertingosios savybės, tyrimo konservavimo ir restauravimo darbus.

4.9. Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 314, 356, 589 straipsnių pakeitimo įstatymo projektu siūloma Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 31 straipsnio, kuriame nustatyta atsakomybė už šio įstatymo pažeidimus, nuostatas perkelti į tokius teisinius santykius reglamentuojantį Administracinių nusižengimų kodeksą, t. y. į minėto kodekso 314 straipsnį, kuriame nustatyta atsakomybė už Kultūros paveldo apsaugos reikalavimų pažeidimą, padidinat baudų už šiuo pažeidimus dydžius, kurie atgrasytų nuo jų darymo, suteikti teisę savivaldybių administracijų pareigūnams atlikti administracinių nusižengimų, susijusių su Kultūros paveldo apsaugos reikalavimų pažeidimu tyrimą ir surašyti atitinkamus administracinių nusižengimų protokolus bei tokiu būdu išsprendžiant teisės normų kolizijos atvejus, kai buvo sudaromos korupcinio pobūdžio situacijos, kurio įstatymo normą taikyti (baudų dydžiai skyrėsi apie 10 kartų).

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Rengiant įstatymą buvo atliktas poveikio vertinimas (pridedamas).

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Įstatymo projektas parengtas siekiant sumažinti galimybę vystytis korupcijai nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos srityje. Tikėtina sumažėjusi korupcijos rizika, kadangi leidimus išduos ir jų išdavimo teisėtumą tikrins ir, esant reikalui kreipsis į teismą, skirtingos institucijos (išduos savivaldybės, o teisėtumą tikrins ir viešą interesą gins Departamentas arba VTPSI, kaip yra ir dabar). Reikiant, Departamentas galės kreiptis į teismą dėl išduotų leidimų panaikinimo. Kriminogeninei situacijai Įstatymo projekto priėmimas įtakos neturės.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Prognozuojamas teigiamas poveikis verslo sąlygoms ir jo plėtrai, nes aiškus darbų skirstymas, sutrumpėję projektų derinimo, leidimų išdavimo terminai ir vieno langelio principu

teikiamos su tuo susijusios paslaugos leis efektyviau ir kokybiškiau pritaikyti kultūros paveldo objektus.

8. Ar įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams

Įstatymų projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Kartu su Įstatymo projektu teikiami šie įstatymų straipsnių pakeitimo projektai:

- 1) Lietuvos Respublikos statybos I-1240 2, 4,24, 27, 271 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas;
- 2) Lietuvos Respublikos kilnojamųjų kultūros vertybių I-1179 2, 4, 8, 9, 11, 12, 13 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas;
- 3) Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 314, 356, 589 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas;

10. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymo projektas ir lydimieji įstatymų projektai parengti laikantis nustatytų Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo ir Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų. Įstatymų projektuose apibrėžiamos naujos sąvokos, kurios bus aprobuotos Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka iki Įstatymo projektas ir lydimieji įstatymų projektas bus pateikti Vyriausybei.

11. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymų projektai neprieštarauja Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir ES dokumentams.

12. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Įstatymų projektams įgyvendinti iki nustatytos Įstatymo įsigaliojimo dienos reikės keisti, parengti ir priimti šiuos teisės aktus:

12.1. Vyriausybės nutarimus:

- 1) Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. rugsėjo 29 d. nutarimo Nr.1053 „Dėl Kultūros vertybių registro įsteigimo ir Kultūros vertybių registro nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo projektą;
- 2) Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. sausio 31 d. nutarimo Nr. 159 „Dėl Nekilnojamųjų kultūros vertybių atskirų grupių tipinių apsaugos reglamentų patvirtinimo“ pakeitimo projektą;
- 3) Vyriausybės nutarimo „Dėl Nekilnojamojo kultūros paveldo objektų apsaugos sutarčių sudarymo taisyklių patvirtinimo“ projektą.

12.2. Bendrus kultūros ministro ir aplinkos ministro įsakymus:

- 1) Kultūros ministro ir aplinkos ministro įsakymo „Dėl kultūros ministro ir aplinkos ministro 2005 m. gegužės 5 d. įsakymo Nr. D1-233/IV-196 „Dėl Statybos techninio reglamento STR 1.01.01:2005 „Kultūros paveldo statinio tvarkomųjų statybos darbų reglamentai“ patvirtinimo“ pakeitimo projektą;

2) Kultūros ministro ir aplinkos ministro įsakymo „Dėl kultūros ministro ir aplinkos ministro 2005 m. gegužės 5 d. įsakymo Nr. D1-233/IV-196 „Dėl Statybos techninio reglamento STR 1.01.01:2005 „Kultūros paveldo statinio tvarkomųjų statybos darbų reglamentai“ patvirtinimo“ pakeitimo projektą;

3) Kultūros ministro ir aplinkos ministro įsakymo „Dėl Poveikio paveldui vertinimo pasaulio paveldo vertybių teritorijose ir (ar) apsaugos (buferinėse) zonose atlikimo taisyklių patvirtinimo“ projektą;

4) Kultūros ministro ir aplinkos ministro įsakymo „Dėl specialiųjų paveldosaugos reikalavimų išdavimo taisyklių patvirtinimo“ projektą.

12.3 Kultūros ministro įsakymus:

1) Kultūros ministro įsakymo „Dėl nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos programų ir kitų apsaugos programų stebėsenos, atliekamų taikomų priemonių ir programų poveikio vertinimo tvarkos patvirtinimo“ projektą;

2) Kultūros ministro įsakymą „Dėl nekilnojamųjų kultūros paveldo objektų prevencinės priežiūros darbų atlikimo taisyklių patvirtinimo“;

3) Nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybų pavyzdinius nuostatai, patvirtinti kultūros ministro 2005-04-15 įsakymu Nr.149 „Dėl Nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybų pavyzdinius nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo projektą;

4) Kultūros ministro įsakymo „Dėl kultūros ministro 2011 m. birželio 15 d. įsakymo Nr. IV-446 „Dėl Nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos akto formos patvirtinimo“ pakeitimo projektą;

5) Kultūros ministro įsakymo „Dėl kultūros ministro 2005 m. birželio 22 d. įsakymo Nr. IV-259 „Dėl nekilnojamųjų kultūros vertybių atskleidimui reikalingų tyrimų duomenų apimties aprašo patvirtinimo“ pakeitimo projektą;

6) Kultūros ministro įsakymo „Dėl kultūros ministro 2014 m. gruodžio 18 d. įsakymo Nr. IV-974 „Dėl Kultūros paveldo objektų individualių apsaugos reglamentų rengimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo projektą;

7) Kultūros ministro įsakymo „Dėl kultūros ministro 2009 m. birželio 30 d. įsakymo Nr. IV-331 „Dėl Kilnojamųjų kultūros vertybių tyrimo, konservavimo ir restauravimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo projektą;

8) Kultūros ministro įsakymo „Dėl kultūros ministro 2013 m. rugpjūčio 20 d. įsakymo Nr. IV-607 „Dėl Apsaugos techninių priemonių įrengimo ir neatidėliotinų saugojimo darbų sąrašo patvirtinimo“ pakeitimo projektą;

9) Kultūros ministro įsakymo „Dėl kultūros ministro 2014 m. gruodžio 14 d. „Dėl Specialiųjų paveldosaugos reikalavimų turinio ir išdavimo tvarkos aprašo, patvirtinimo“ pakeitimo projektą;

10) Kultūros ministro įsakymo „Dėl kultūros ministro 2005 m. balandžio 14 d. įsakymo Nr. IV-146 „Dėl Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialistų atestavimo tvarkos aprašo, patvirtinimo“ pakeitimo projektą;

11) Kultūros ministro įsakymo „Dėl kultūros ministro 2014 m. birželio 30 d. įsakymo Nr. IV-524 „Dėl Nekilnojamųjų kultūros vertybių tvarkybos darbų (paveldotvarkos) finansavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo projektą;

12) Kultūros ministro įsakymo „Dėl kultūros ministro 2023 m. vasario 13 d. įsakymo Nr. IV-135 „Dėl Kilnojamųjų kultūros vertybių išsaugojimo darbų finansavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo projektą;

13) Kultūros ministro įsakymo „Dėl kultūros ministro 2005 m. balandžio 20 d. įsakymo Nr. IV-157 „Privačios nuosavybės – prieinamų visuomenei lankyti valstybės saugomų nekilnojamojo kultūros paveldo objektų tvarkomųjų paveldosaugos darbų išlaidų kompensavimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo projektą;

14) Kultūros ministro įsakymo „Dėl kultūros ministro 2005 m. birželio 30 d. įsakymo Nr. IV-318 „Dėl Nekilnojamojo kultūros paveldo objektų stebėsenos taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo projektą;

15) Kultūros ministro įsakymo „Dėl kultūros ministro 2005 m. balandžio 18 d. įsakymo Nr. ĮV-151 „Dėl Paveldo tvarkybos reglamentas PTR 1.01.01:2005 „Paveldo tvarkybos reglamentų rengimo taisyklės“, patvirtinimo“ pakeitimo projektą;

16) Kultūros ministro įsakymo „Dėl kultūros ministro 2005 m. balandžio 20 d. įsakymo Nr. ĮV-159 „Dėl Paveldo tvarkybos reglamentas PTR 3.02.01:2014 „Tvarkybos darbų projektavimo sąlygų išdavimo taisyklės“, patvirtinimo“ pakeitimo projektą;

17) Kultūros ministro įsakymo „Dėl kultūros ministro 2007 m. birželio 4 d. įsakymo Nr. ĮV-329 „Dėl Paveldo tvarkybos reglamento PTR 3.06.01:2007 „Kultūros paveldo tvarkybos darbų projektų rengimo taisyklės“, patvirtinimo“ pakeitimo projektą;

18) Kultūros ministro įsakymo „Dėl kultūros ministro 2005 m. balandžio 20 d. įsakymo Nr. ĮV-158 „Dėl Paveldo tvarkybos reglamento PTR 3.03.01:2005 „Nekilnojamojo kultūros paveldo statinio tvarkomųjų statybos darbų projekto ar tvarkomųjų paveldosaugos darbų projekto paveldosaugos (specialiosios) ekspertizės atlikimo taisyklių“ patvirtinimo“ pakeitimo projektą;

19) Kultūros ministro įsakymo „Dėl kultūros ministro 2005 m. balandžio 18 d. įsakymo Nr. ĮV-151 „Dėl Paveldo tvarkybos reglamentas PTR 3.01.01:2019 „Tvarkybos darbų parinkimui, projektų pagrįstumui ir poveikio aplinkai įvertinimui būtini tyrimai“ patvirtinimo“ pakeitimo projektą;

20) Kultūros ministro įsakymo „Dėl kultūros ministro 2005 m. balandžio 19 d. įsakymo Nr. ĮV-155 „Dėl Paveldo tvarkybos reglamento PTR 3.04.01:2014 „Leidimų atlikti tvarkybos darbus išdavimo taisyklės“ patvirtinimo“ pakeitimo projektą;

21) Kultūros ministro įsakymo „Dėl nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos programų ir kitų apsaugos programų stebėsenos, atliekamų taikomų priemonių ir programų poveikio vertinimo tvarkos patvirtinimo“ projektą;

22) Kultūros ministro įsakymą „Dėl nekilnojamųjų kultūros paveldo objektų prevencinės priežiūros darbų atlikimo taisyklių patvirtinimo“.

12.4. Aplinkos ministro įsakymus:

1) Aplinkos ministro 2016 m. lapkričio 7 d. įsakymo Nr. D1-738 „Dėl Statybos techninio reglamento STR 1.04.04:2017 „Statinio projektavimas, projekto ekspertizė“ pakeitimo projektą;

2) Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. rugsėjo 27 d. įsakymo Nr. D1-502 „Dėl Lietuvos Respublikos statybos leidimų ir statybos valstybinės priežiūros informacinės sistemos nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo;

3) Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016 m. lapkričio 11 d. įsakymo Nr. D1-748 „Dėl statybos techninio reglamento STR 1.03.01:2016 „Statybiniai tyrimai. Statinio avarija“.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Esamos Valstybės ar savivaldybių institucijos nebus reorganizuojamos, nesiūloma steigti naujų institucijų ar naikinti esamas. Tačiau tarp jų bus perskirstomos kai kurios funkcijos, susijusios su nekilnojamojo paveldo priežiūra ir tvarkyba: savivaldybės teiks administracines paslaugas susijusias su objektų tvarkybos darbų projektavimu, projektų derinimu ir leidimų išdavimu, o Departamentas išduos specialiuosius reikalavimus aukštesnio reikšmingumo ar statuso objektų projektams ir derins jų projektus paveldosauginiu požiūriu.

Savivaldybių administracijų darbuotojams padidės krūvis dėl administracinių paslaugų tvarkos pasikeitimų (padaugės prašymų dėl reikalavimų ir leidimų išdavimo, tačiau dažnu atveju prašymas dėl tų pačių objektų vis tiek pasiekdavo savivaldybes (iki šiol galioja dviejų reikalavimų/sąlygų ir dviejų leidimų išdavimo tvarka). Taikant vieno langelio principą, tikėtina, jog savivaldybėms administravimo apimtys didės iki 14%. Savivaldybių paveldosaugos skyrių darbuotojams padidės krūvis dėl vietinio reikšmingumo objektų priskyrimo jų veiklos kompetencijai, tačiau ženkliai sumažės dėl sumažėjusių stebėsenos apimčių.

Reikalingas papildomas finansavimas naujos paslaugos „Tvarkybos leidimo išdavimas“ sukūrimui informacinėje sistemoje *Infostatyba* – 29 040 Eurų su mokesčiais.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Pagrindinės viešųjų konsultacijų išvados

1) Dėl tvarkybos veiklos ir tvarkomųjų statybos bei tvarkomųjų paveldosaugos darbų išgryninimo, vieno projekto rengimo. Nekilnojamojo kultūros paveldo ekspertų komisija pateikė siūlymus ir atkreipė dėmesį į jų profesinėje veikloje sutinkamas problemas, pasisakė dėl aiškesnio darbų atskyrimo ir vieno tvarkybos projekto rengimo, neišskiriant dviejų atskirų projektų pagal skirtingus įstatymus, primindami Įstatymo redakciją, galiojusią iki 2004 m. Ekspertai pritarė prevencinės priežiūros darbų atskyrimui ir procedūrų supaprastinimui, ekspertizėi reikalingumui, ekspertų kompetencijų stiprinimui. Restauratorių sąjungos atstovai (atstovaujantys kartu ir Lietuvos architektų rūmus, Lietuvos architektų sąjungą bei Kultūros paveldo ekspertų asociaciją), išreiškė nerimą dėl planuojamų pakeitimų, motyvuodami, jog yra prisitaikę dirbti pagal esamą reguliavimą, taip pat išreiškė susirūpinimą, jog nebūtų dalis tvarkybai priskiriamų darbų „atiduoti“ statybai, nebūtų rengiamas vienas statybos projektas, todėl atsisakyta Įstatymo projekto alternatyvos, kurioje tvarkybos ir statybos darbų atskyrimas numatytas pagal Įstatymo ir Statybos įstatymo veiklos sritis. Taip pat Restauratorių sąjungos atstovai išreiškė abejones dėl vieno projekto rengimo, motyvuodami, jog tvarkybos projektams yra keliami mažesni procedūriniai reikalavimai (nereikalingas viešinimas, poveikio vertinimas, bendroji ekspertizė ir t.t.), todėl leidimą galima gauti greičiau, o tai leidžia darbus pradėti anksčiau, taip pat jog tvarkybos darbų projektų rengiama labai daug, išreiškė abejonę ar tvarkybos darbai be statybos darbų apskritai galėtų būti vykdomi. Tačiau įvertinus, jog neviešinant sprendinių, ypač jei keičiama statinio išvaizda, neužtikrinamas viešasis interesas ir visuomenės dalyvavimas, tai, jog rengiant du skirtingus projektus vienam statiniui sunku tinkamai užtikrinti vertingųjų savybių apsaugą, ypač jei tvarkybos ir statybos projektai rengiami atskirais etapais, tai jog tvarkybos projektai sudaro ~ 14% visų kitų Departamento derinamų projektų, įvertinus jog atskiriami prevencinės priežiūros darbai ir darbai atliekami pagal restauravimo programą, kuriems leidimas nereikalingas ir kurie yra skirti vertingųjų savybių apsaugai, taip pat pritarus ekspertų komisijai ir Įstatymo rengimo darbo grupei, pasirinkta esama Įstatymo projekto alternatyva. Savivaldybių atstovų dauguma iš atsakiusių pritarė pasirinktai alternatyvai, o dalis šiuo klausimu pozicijos nepateikė. VTPSI pritarė pasirinktai alternatyvai, pateikė siūlymus konkreitiems pakeitimams.

3) Dėl atsakomybių už kultūros paveldo objektų apsaugą tarp savivaldybių ir Departamento pasidalinimo ir vieno langelio principo taikymo. Didžiosios savivaldybės pritarė pasirinktai alternatyvai; dalis mažųjų savivaldybių nepritarė, motyvuodamos darbuotojų trūkumu, ribotomis kompetencijomis, kita jų dalis pasiūlė numatyti pereinamąjį laikotarpį šio pakeitimo įgyvendinimui.

4) Svarstant Vertinimo tarybų veiklų centralizavimo ar atskyrimo alternatyvų klausimą, ekspertų nuomonės išsiskyrė. Siūlomas alternatyvas dėl Vertinimo tarybų veiklos aptarus su suinteresuotomis šalimis (Restauratorių sąjunga, Savivaldybių asociacija ir kt.), tačiau neradus daugumai tinkamo sprendimo, nuspręsta palikti *status quo* situaciją, papildžius STT siūlomu normų patikslinimu dėl aiškesnio funkcijų atskyrimo.

5) Dėl Konvencijos nuostatų integravimo 2019 m. buvo sudaryta Darbo grupė dėl Pasaulio paveldo konvencijos nuostatų integravimo į Lietuvos Respublikos nacionalinę teisę konstatavo, kad Konvencijos nuostatų perkėlimas į atskirą Konvencijos įgyvendinimo įstatymą nebūtų tikslingas ir neduotų norimų rezultatų, kadangi liktų būtinybė integruoti Konvencijos nuostatas į paveldo apsaugą reglamentuojančius teisės aktus. Darbo grupės suformuoti pasiūlymai aptarti pasitarimuose, pristatant ir aptariant įtrauktinus punktus, kuriems dauguma pritarė.

6) Dėl kultūros paveldo apsaugos specialistų kvalifikacinių kategorijų. Vieningai pritarta atkurti kvalifikacines kategorijas. Restauratorių sąjunga siūlė peržiūrėti reikalavimus (sugriežtinant) norintiems gauti atestatą.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

Reikšminiai žodžiai – „nekilnojamas kultūros paveldas“, „nekilnojamoji kultūros vertybė“, „Kultūros vertybių registras“, „nekilnojamas kultūros paveldo objektas“, „kultūros paveldo vietovė“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.